

תקונא שתין וארבע

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, תִּמְן אִישׁ תִּמְן אִשָּׁה עִם ה' דְּאֱלֹהִים, וְעַלֵּיהּ אֲתַמַּר (שיר ב ה) סְמִכוֹנֵי
 בְּאִשִּׁשׁוֹת, בְּאִישׁ וְאִשָּׁה, וּמֵאֵן גְּרִים דָּא, בְּגִין
 דְּאֲתַפְּשִׁטוּ מִכְּתָנוֹת אֹר אָדָם וְחָהּ, וּבְגִין דָּא סְמִכוֹנֵי
 בְּאִשִּׁשׁוֹת, בְּכְתָנוֹת עוֹר דְּאִינוּן לְקַבֵּל וְעוֹרוֹת אֵילִים
 מְאֲדָמִים וְכו' (שמות כה ה).

וְכִי אָדָם גְּרִים, וְהָא כְּתִיב (בראשית ג ב) וַיֹּאמֶר הָאָדָם
 הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתְּ עִמָּדִי וְגוֹמַר, וּבְגִין דָּא אָמַר
 קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאֲתַתָּא מַה עֲבַדְתָּ, כְּמַה דְּאֲתָּ אָמַר
 (שם יג) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים אֵל הָאִשָּׁה מַה זֹאת עָשִׂיתָ,
 כָּל חוֹבָה דְּעֲבַדְתָּ לְשְׂכִינְתָּא דְּאִיהִי זֹאת עֲבַדְתָּ, וּבְגִין
 דָּא מַה זֹאת עָשִׂיתָ, דְּאִיהִי מַה שְּׁמוֹ, מַה זֹאת וְדָאִי, מַה

יהו"ה אלהי"ך שואל מעמך פי אם ליראה (דברים י יב),
 ואל תקרי אם אלא אם (הדא הוא דכתיב (ויקרא יט ג) איש אמו
 ואביו תיראו דאיהו י"ה אבא ואימא עלאה), ואנת לא דחילת
 מאימא עלאה, לזאת עבדת כל דא ודאי, דאתמר בה
 (בראשית ט יב) זאת אות הברית.

דאדם (דף צה ע"ב) ואתתיה אתבריאוי בדיוקנא דקודשא
 בריך הוא ושכינתיה, ובגין דא חובא דאדם
 הוה תליא בעמודא דאמצעיתא, וחובה דחיה
 בשכינתא, ובגין דא מה זאת עשית, לזאת עשית
 ודאי, וחובא דא גרם דנחתת שכינתא בגלותא, דהווי
 ישראל עבדין מעשה אבותיהם, ובגין דא אמר (ויקרא כו
 מד) ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם לא מאסתים
 ולא געלתים וכו', ובה אמר דוד (תהלים כו ג) אם תחנה עלי
 מחנה לא יירא לבי וגומר, בזאת אני בוטח וגומר, דא
 אתמר במלחמת גוג ומגוג, ומאן גרים למהוי איהו
 נטיר בה, בגין דעליה אתמר (שם קלב ד) אם אתן שנת
 לעיני לעפעפי תנומה עד אמצא מקום ליהו"ה וגומר.
 והאי איהי חכמת שלמה, ועלה אתמר (קהלת ט טז) וחכמת
 המסכן בזויה, ועלה אתמר (שמואל א ב ל) פי מכבדי
 אכבד ובוזי יקלו, פד נחית שלמה ממלכותיה הוה

חֲכָמָה דִּילִיָּה בְּזוּיָה בְּעֵינַי שְׁטֵיין, וְכַד אֶסְתַּלַּק
 בְּמַלְכוּתִיָּה אֶתְמַר בֵּיה (מלכים א ה י) וַתָּרַב חֲכָמַת שְׁלֹמֹה,
 דְּאֶתְרַבִּיָּאת עַד דְּמִטָּאת לְהָאֵי אֶתֶר דְּאֶתְנַטִּילַת מִתַּמָּן,
 לְאַתֶּר דְּחֲכָמָה עֲלָאָה, דְּאִיהִי חֲכָמָה בְּרִישָׁא, וְאִיהִי
 חֲכָמָה בְּסוּף, וְאִיהִי תוֹרָה בְּאַמְצָעִיתָא, בְּעַמּוּדָא
 דְּאַמְצָעִיתָא תוֹרַת אֲמַת, לְעֵילָא תוֹרַת חֲכָם, לְתַתָּא
 חֲכָמַת שְׁלֹמֹה, וּבְגִין דָּא מִסְטָרָא דְשְׁלֹמֹה אֶתְמַר וְחֲכָמַת
 הַמְּסֻכָּן בְּזוּיָה, דְּנַחֲתִית בֵּיה, וְסֻלְיַקַת בֵּיה, כְּמָה דְּאֶתְמַר
 בֵּיה וַתָּרַב חֲכָמַת שְׁלֹמֹה מִחֲכָמַת כָּל בְּנֵי קֶדָם.

אַבְל בְּחִיבֵיָּא מַה כְּתִיב בְּהוּ, (איכה א יד) נְתַנְנִי יְהו"ה
 בְּיַדִּי לֹא אוֹכַל קוּם, (עמוס ה) נִפְלָה וְלֹא תוֹסִיף קוּם
 (עמוס ה ב), וְאַף עַל פִּי דְלִית לָהּ רִשׁוּ לְמִיקָם מְגַרְמָה,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יוֹקִים לָהּ, כְּמָה דְּאֶתְ אֲמַר (שם ט יא)
 בַּיּוֹם הַהוּא אֶקִּים אֶת סֻכַּת דָּוִד הַנִּפְלֹתָ, וּמֵאֵן גְּרִים
 דְּנַחֲתַת לָהּ מֵאַתְרָה דָּא נַחֲשׁ, כְּמָה דְּאֶתְ אֲמַר (בראשית ג יד)
 וַיֹּאמֶר יְהו"ה אֱלֹהִים אֶל הַנָּחַשׁ כִּי עָשִׂיתָ זֹאת, דְּאִיהִי
 שְׂכִינְתָא, דְּגַרְמַת דְּאַשְׁתַּפְּחַת יַבְשָׁה וְנִפְלַת מֵאַתְרָה,
 אַרְוּר אֶתְהּ מִכָּל הַבְּהֵמָה וְגוּמַר (שם), לֵיִיט לִיָּה דְלֹא יְהֵא
 לִיָּה מְלַכִּין וְשְׁלִיטִין עַל מַה דְּסַמִּיף, דְּאִינּוֹן רַגְלוּי וִידוּי
 דְּקֻצִּיץ לּוֹן, כְּמָה דְּאִיהוּ גְרִים קֻצוּץ וּפְרוּד לְעֵילָא,
 וּבְגִין דָּא עַל גְּחוּנְךָ תִּלְךָ וְעָפַר תֹּאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ (שם),

וְדָא אִיהוּ דְאִמַר יִצְחָק לְעֵשָׂו (שם כז לט) מִשְׁמֵנֵי הָאָרֶץ
יְהִי מוֹשְׁבֵךְ.

עֵשָׂר לוֹטֵיָא לֵייט לְחוּיָא, בְּגִין דְּגָרִים דְּאִתְפְּרֵשׁ
שְׂכִינְתָא דְאִיהִי עֵשִׂירָאָה מִבְּעֵלָה, וְעֵשָׂר לְאָדָם,
וְעֵשָׂר לְחוּה, וְתִשְׁעָה לְאָרְעָא, דְּחִבָּאת לְצַדִּיק דְאִיהוּ
תְּשִׁיעָאָה, כְּלָהוּ חָאבוּ לְעֵשִׂירָאָה, וְאָרְעָא לְצַדִּיק,
וּמִמָּאִי (נ"א וְאִמָּאִי) חָאבַת לְצַדִּיק, דְּהָא בְּעֵבוּרָךְ אָמַר
לְאָדָם, וְעוּד בְּגִין אָדָם לֵייט לְאָרְעָא דְאִתְנַטִּיל מִינָה,
הָדָא הוּא דְכְתִיב (שם ב ז) וַיִּיצֶר יְהו"ה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
עֵפֶר מִן הָאֲדָמָה, אִם כִּן מַה חִבָּאת לְצַדִּיק דְאִיהוּ
תְּשִׁיעָאָה.

אָלָא בְּגִין דְּאִתְמַר בָּהּ (שם ט) וַיִּצְמַח יְהו"ה אֱלֹהִים מִן
הָאֲדָמָה כָּל עֵץ נִחְמַד לְמִרְאָה וְטוֹב לְמֵאֲכָל וְעֵץ
הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֵּן וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, וְהוּא לִיָּה רְשׁוּ
לְמַמְחָא בִידָא דְאָדָם דִּלָּא יְכוּל מְאִילָנָא דְמוֹתָא, וְלָא
מְחָאת, בְּגִין דָּא אָמַר בְּעֵבוּרָךְ. אָמַר לִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר,
וְכִי אֵית דַּעַת בְּאָרְעָא לְכוּלֵי הָאִי, אָמַר לִיָּה אֵין, הָדָא
הוּא דְכְתִיב (משלי ג יט) יְהו"ה בְּחֻכְמָה יָסַד אָרֶץ, אָמַר לִיָּה
וְהָא בְּחֻכְמָה עֲלָאָה וּבְאָרְעָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְמַר
הָאִי קָרָא, אָמַר לִיָּה בְּרִי דָא לְקַבֵּל דָּא עֵבֶד קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, אֵית חֲכָמָה וְאֵית חֲכָמָה, אֵית אֲרַעָא וְאֵית אֲרַעָא.

אָמַר לֵיה אִם פִּן מַה חֲבַאת אֲרַעָא לְצַדִּיק דְּלָקְתָּה תְּשַׁעָה, אָמַר לֵיה בְּגִין דְּעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע אִיהוּ כְּגוּוֹנָא דְּבְרִית, אוֹת בְּרִית מְלָגָאוּ טוֹב עָרְלָה רַע, דָּא מְלָגָאוּ וְדָא מְלָבַר, וּבְגִין דְּחוּבָא דְּעַץ הַדַּעַת גָּרִים פְּרוּדָא בֵּין צַדִּיק וּשְׂכִינְתָא, בְּגִין דָּא לְקַאת אֲרַעָא תְּשַׁעָה, וְאִינוּן דְּחָאבוּ בְּשְׂכִינְתָא דְּאִיהִי עֲשִׂירִית לְקוּ עֶשֶׂר עֶשֶׂר. וְתָא חֲזִי שְׁבַעָה אֲרַעִין אִינוּן אַרְץ אֲדָמָה אֲרָקָא גֵּיא נְשִׂיָה צִיָּה תִּבְל, וְאָדָם חָאב (דף צו ע"א) בְּבַת שְׁבַע, וְאֲתַמַּר בֵּיה (משלי כד טז) כִּי שְׁבַע יִפּוֹל צַדִּיק, הֲרַהֵר תִּיּוֹבְתָא וְאֲתַמַּר בֵּיה (שם) וְקָם, וְהוּהוּ סָלִיק, וְכַד נַחֲתִית תַּמָּן הוּהוּ עֶבֶיד עוֹבְדִין וְתוֹלְדִין בְּכָל אֲרַעָא וְאֲרַעָא, מְנַהוּן הוּוּ צְמַחִין וּמְנַהוּן לָא הוּוּ צְמַחִין, וְאֵית תַּמָּן בְּרִיִּין מְנַהוּן בְּתֵרִין רִישִׁין וְאֵית מְנַהוּן בְּתֵלַת עַד שְׁבַע, וְאֵית תַּמָּן אַתְר דְּנַהֲרָא שְׁמֶשָׁא וְסִיְהָרָא וְכַכְבֵּיא וּמְזֻלֵי, וְאֵית אַתְר דְּלִית בֵּיה נְהוּרָא כְּלָל אֶלָּא חֲשׂוּכָא וְקַבְלָא.

הַכִּי אִינוּן אֵלִין דְּנַחֲתִין לְשְׁבַעָה מִינֵי עֲנִיּוֹתָא, אֵית מְנַהוּן דְּלִית לוֹן נְהוּרָא כְּלָל, דְּכָל יוּמִיהוּן אִינוּן בְּעֲנִיּוֹתָא, וְאֵית מְנַהוּן דְּאֵית לְהוּן נְהוּרָא כְּלָל יוּמִיהוּן וְאִינוּן בְּעוֹתָרָא, וְאֵית מְנַהוּן דְּלִזְמִנִּין אֵית לוֹן נְהוּרָא

וּלְזַמְנִין חֲשׁוּכָא, אֲלִין אִינוּן דְּאֲתִיִּלְיָדוּ בְּאַמְצָעִיתָא
 דְּסִיְהָרָא בִּינוּנָיִים, לְזַמְנִין אִית לֹון עוֹתָרָא וְסֻלְקִין,
 וּלְזַמְנִין עֲנִיּוֹתָא וְנַחֲתִין, וְאִית אַחֲרָנִין דְּעַבְדִּין תּוֹלְדִין
 וּמְצַלִּיחִין, וְאִית מְנַהוֹן דְּלָא מְצַלִּיחִין, וְאִית מְנַהוֹן
 דְּמְצַלִּיחִין (נ"א צְמַחִין) עַד פְּלָגוּ יוּמִיּהוֹן וּמִיִּיתִין בְּקִצְרוֹת
 יוּמִין, אֲלִין דְּאֲתִיִּלְיָדוּ בְּמִלוּיָא דְּסִיְהָרָא אִינוּן צְמַחִין
 וְחִיִּין וּמְשֻׁלְיָמִין כָּל יוּמִיּהוֹן, וְאִינוּן דְּאֲתִיִּלְיָדוּ בְּחֶסְרוֹנָא
 דְּסִיְהָרָא לָא צְמַחִין וּמִיִּיתִין מִיָּד, וְאִינוּן דְּאֲתִיִּלְיָדוּ
 בְּאַמְצָעִיתָא דְּסִיְהָרָא מִתְקַצְרִין בְּפִלְגוֹת יוּמִיּהוֹן.

וְאִית אַרְעִין דְּאֲתַמַּר בְּהוֹן (בראשית לז כד) וְהַבּוֹר רַק אֵין בּוֹ
 מַיִם, מַיִם אֵין בּוֹ אֲבָל נַחֲשִׁים וְעַקְרָבִים אִית
 בֵּיהּ, אוּף הָכִי אִית בְּרִיִּין דְּאִינוּן עַמֵּי הָאָרֶץ, דְּבִתִּיּהוֹן
 מְלִיִּין מְלֵאכֵי חֲבֵלָה, דְּאִינוּן נַחֲשִׁים וְעַקְרָבִים וְנִשְׁכִּין
 לֹון בְּכַמָּה נִשְׁכִּין דִּיסוּרִין, דְּאִינוּן גְּרָמוּ קָדָם דִּיִּיתוּן
 לְעֵלְמָא, (בְּגִין דִּיִּיתוּ) בְּגִלְגּוּלָא בְּאֲלִין גּוּפִים וּבְאֲלִין
 בָּתִּים, וְכַד נִשְׁכִּין לֹון אִינוּן נַחֲשִׁים וְעַקְרָבִים בְּכַמָּה
 יִסּוּרִין אִינוּן צְוּוּחִין וּוי ווי, וְאִית לֹון קִטְטָה לְכַלְהוּ
 בְּבִיתָא, וְצְוּוּחִין בְּאֲלִין מְאִרֵי דְּגִיּהָנָם דְּנִדּוּנִין בּוֹ, וְאִית
 אַחֲרָנִין דְּכָל יוּמִיּהוֹן בְּחֲדוּתָא וּבְשִׁלוּתָא בְּלָא עֲצִיבוּ כָּלֵל,
 מִכָּל מַה דְּאֲתַרְבֵּי בְּשַׁבְעָה אַרְעִין, וְאֲתַדְּנוּ בְּשַׁבְעָה

מְדוּרֵי גֵיהֶנֶם, וְאִית בְּבִנֵי נֶשָׂא פְּגוּוֹנָא דָּא, וְחַפְיֵי
 דְּרוּזִין אֵלִין לֹון אַתְמָסֵר לְמַנְדֵּעַ.

תְּקוּנַת שְׁתֵּינִי וְחֲמִשׁ

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים (רישי תיבין וסופי תיבין א"ב וא"ם
 תמן דאינון י"ה), תָּמֵן אִם, וְרוּזָא דְמִלָּה (שם ג ב)
 וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אֲשֶׁתּוֹ חַוָּה כִּי הִיא הִיְתָה אִם כָּל חַי,
 פְּגוּוֹנָא דִּהְיָא דְאַתְמָר בָּהּ (משליב ג) כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא,
 הָאִי אִם כָּל חַי לֹאוּ אִיְהִי כְּאַתְתָּא קְדַמָּא, דְאַתְמָר בָּהּ
 (בראשית ג יב) הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתְּ עִמָּדִי, דְגַרְמַת מִיְתָה לְכָל
 עֲלָמָא, דִּהָא אִם כָּל חַי פְּתִיב בָּהּ, דְאַתְמָר בָּהּ (קהלת ט ט)
 רְאֵה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אֶהְבֶּת.

אָמַר לִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכִי תֵרִין נִשְׁיִן הוּוּ לִיָּה, אָמַר
 לִיָּה אֵין, חַד יִצָּר הַטּוֹב וְחַד יִצָּר הָרַע, חֲדָא
 מְסֻטְרָא דְעֵצִים תִּקְיָפָא דִינָא קְשִׁיא, וְחֲדָא מְסֻטְרָא
 דְבִשְׂרָא, מִתְּמָן אִינוּן רַפִּיכִי לְבָא, וְאִינוּן דְגַרְמָא אִינוּן
 קְשִׁי קְדָל, וְעַל אַתְתָּא דְאַתְנַטִּילַת מְגַרְמָא אָמַר בֶּן
 סִירָא, גַרְמָא דְנַפִּיל בְּחוּלְקָךְ טַב אוּ בִישׁ גַּרְרִיָּה, וְעַל
 אַתְתָּא דְגַרְמָא אָמַר אָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתְּ עִמָּדִי, לָא
 קָרָא לָהּ אַתְתִּיָּה, פְּגוּוֹנָא דְחַוָּה דְאַתְמָר בָּהּ וַיִּקְרָא
 הָאָדָם שֵׁם אֲשֶׁתּוֹ חַוָּה, דְאַחְרָא שְׁפַחַה הוּת דְמְסֻטְרָא

דַּעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, חֲדָא רַע וְחֲדָא טוֹב, וּמִסְטָרָא
דַּעַץ הַחַיִּים תְּרוּיָהּוּ חַיִּים.

וּבְסִתְרֵי תוֹרָה חֲוֵה ח' ו"ה ח' חֲכָמָה כ"ח מ"ה, כְּלָלָא
דְּשָׂמָא קְדִישָׁא, ח' אִיהִי כְּגוּוֹנָא דְאִימָא
עֲלָאָה דְאִיהִי תְּמִינָאָה לְעֶשֶׂר סְפִירָן מִתַּתָּא לְעִילָא,
וְחֲכָמָה בָּהּ אֲשֶׁתְּמוֹדַע, וְעֲלָה אֲתַמַּר (משלי ג א) יַעַץ חַיִּים
הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ, וּמִסְטָרָא דִּילָהּ וַיִּפַּח בְּאִפּוֹ נְשֻׁמַּת
חַיִּים (בראשית ב ז), וְעֲלָה אֲתַמַּר (שם כג) לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה כִּי
מֵאִישׁ לִקְחָהּ זֹאת, וְלֹא אַחֲרָא דְאֲתַנְטִילַת מִגְרָמָא,
דְּגַרְיַמַּת לִיהּ מִיתָהּ, דְּהָא שְׂפַחָה גְרַמַּת וַיִּדְעוּ כִּי עֵירָמָם
הֵם (שם ג ז), וּבְגִין דָּא (שם כא) וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהִים לְאָדָם
וְלֹאֲשֶׁתוֹ כְּתָנוּת עוֹר וַיִּלְבַּשֵׂם.

(דף צו ע"ב)

אֲמַר לִיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר אֲמַאי אָמַר, בְּגִינָהּ כִּי מֵאִישׁ
לִקְחָהּ זֹאת (בראשית ב כג), כִּי מֵאָדָם הָוָה לִיהּ לְמִימַר,
אֲמַאי מֵאִישׁ, אֶלָּא מֵאִישׁ תַּמָּן א"ם וְתַמָּן י"ש, תַּמָּן
י"ש הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (משלי ח כא) לְהַנְחִיל אֶהְבִּי יֵשׁ, תַּמָּן
אִם כִּי אִם לְבִינָה תְּקָרָא (שם ב ג), וְאִינּוֹן אַבָּא וְאִימָא
חֲכָמָה וּבִינָה, דְּמִתַּמָּן אֲתַנְטִילַת, וּבְגִין דָּא כִּי מֵאִישׁ
לִקְחָהּ זֹאת.

וְאִית לִיהּ אַחֲרָא דְאֲתַקְרִיאת בֵּת זוּגִיָּהּ, הֲדָא הוּא

דְּכַתִּיב (בראשית ה ב) זָכַר וּנְקָבָה בְּרֵאשִׁי וַיְבָרֶךְ אֶתְּם וַיִּקְרָא
 אֶת שְׁמֵם אָדָם. תָּא חֲזִי אָדָם הָרֵאשׁוֹן בְּדִיוֹקְנָא דִּיהו"ה
 אֶתְבְּרִי, וּבְדִיוֹקְנָא דְעֶשֶׂר סְפִירָאן דְּאִינוּן יו"ד ה"א
 וּא"ו ה"א, מְסֻטְרָא דִּיהו"ה, מְסֻטְרָא דִּי אֶתְקָרִי אִישׁ,
 וּמְסֻטְרָא דְה' עֲלָאָה אֶתְתִּיָּה אֶתְקָרִיָּאת אִשָּׁה אִם כָּל חֵי,
 וּמְסֻטְרָא דו"ה חוּהָ אֶתְתִּיָּה, וּמְסֻטְרָא דִּיו"ד ה"א וּא"ו
 ה"א חוּהָ אֶתְקָרִי אָדָם, וּבְכָל מַה דְּהוּהָ בְּדִיוֹקְנֵיהָ לְקָהָ.

תְּקוּנַת שְׁתֵּינֵי וְשֵׁשֶׁת

בְּרֵאשִׁית בְּרָא שְׁתֵּי, דָּא אָדָם דְּכָלִּיל שְׁתֵּי, וְאִינוּן
 תְּרִין שְׁפָחוֹת מְסֻטְרָא דְּאִלְנָא דְּטוֹב וְרַע
 עֶצֶם וּבָשָׂר, אִישׁ וְאִשָּׁה דְּאֶתְמַר בָּהּ (בראשית ב כג) כִּי מֵאִישׁ
 לָקַחְתָּ זֹאת, הָא אַרְבַּע, אָדָם זָכַר וּנְקָבָה, הֵדָא הוּא
 דְּכַתִּיב זָכַר וּנְקָבָה בְּרֵאשִׁי וְגוֹמֵר, הָא שְׁתֵּי, וּבְגִין דָּא (שם
 ג כב) וַיֹּאמֶר יְהו"ה אֱלֹהִים הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאֶחָד מִמֶּנּוּ
 לְדַעַת טוֹב וְרַע וְגוֹמֵר, וְאוּקְמוּהוּ קַדְמָאִין כְּאֶחָד
 מִמְּלֹאכֵי הַשָּׁרֵת.

אֲדַהְכִּי הָא אֵלֵיהּ אֲזַדְמֵן לְגַבִּיָּה וְאָמַר רַבִּי כְּאֶחָד מֵהֶם
 הוּהָ לֵיהָ לְמִימַר אִם עַל מְלֹאכֵי הַשָּׁרֵת הוּהָ
 אָמַר, מֵאִי כְּאֶחָד מִמֶּנּוּ, וְעוֹד הֵן אָדָם הוּהָ לֵיהָ לְמִימַר,

מאי האדם בתוספת ה', אלא ה' דהאדם היה פאחד
 ממנו, יהא (נ"א הוא) לא כתיב אלא היה, חד מארבע
 אתוון דאינון יהו"ה פחד מן ארבע אתוון דאיהו ו'.

ועתה פן ישלח ידו (שם) דא י', אם זכה ולקח גם מעץ
 החיים (שם) דא ו' (נ"א ה'), ואכל וחי לעולם (שם)

דא ו', חי ודאי, פד ה' הות יחידא מניה עאלת בין טוב
 לרע, הדא הוא דכתיב (שם ב ז) וייצר יהו"ה אלהים את
 האדם תרין יצירות טוב ורע, למנדע (ואתמר בהון (שם)
 ויפח באפיו נשמת חיים ודא ה' לדעת טוב ורע למנדע) מה דהו
 גרמין למעבד, ובגין דא עאלת בינייהו.

בתר דחאב אדם דיצירה, אתפרשת ה' עלאה
 ואסתלקת מניה, ובגין דלא אתחזרת לגביה,
 אמר אם זכה ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם,
 והאי עץ החיים הוה נטוע בעץ הגן, ובגין דלא זכה
 למיכל מניה, מה פתיב ביה וישלחהו יהו"ה אלהים
 מגן עדן (שם ג כג) לעבוד את האדמה אשר לקח משם,
 ההוא דאתמר ביה (שם ב ז) וייצר יהו"ה אלהים את
 האדם עפר מן האדמה דלא הוה כדאי למהוי בגנתא
 דאורייתא, פיון דלא נטיר בה עץ הדעת טוב ורע
 באסור והתר, ועבר על מימרא דמאריה, דאם הוה
 נטיר דלא עבר על מימרא דמאריה, ולקח גם מעץ

הַחַיִּים דְּאִתְּמַר בְּהַ (משלי יג יד) תּוֹרַת חָכָם מְקוֹר חַיִּים לְסוּר
 מִמּוֹקְשֵׁי מוֹת, עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ (שם ג יח), וְדָא
 אִיהוּ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וְחַי לְעוֹלָם, גַּם לְרַבּוֹת
 נּוֹקְבָא, אִיבָא דְאֵילָנָא פְּרִי צַדִּיק.

וְעוֹד הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאֶחָד מִמֶּנּוּ, אָמְרוּ מְלָאכִין
 קְדִישִׁין בְּגִין לְמַהוּי אִיהוּ כְּאֶחָד מִיִּנְנָא כְּמָא
 דְּאָמַר חוּיָא (בראשית ג ה) וְהֵייתֶם כְּאֱלֹהִים יוֹדְעֵי טוֹב וְרָע,
 וְדָא אִיהוּ לְדַעַת טוֹב וְרָע, דָּא גְרִים לִיה מוֹתָא, דָּאם
 זָכָה לְמִיכַל מֵאֵילָנָא דְחַיִּי דְאִיהוּ עֵץ חַיִּים הִיא
 לַמַּחְזִיקִים בָּהּ, מַה כְּתִיב בָּהּ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים
 וְגוֹמַר.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן וְוִי לֹון לְאֵינֹון דְּמַנִּיחִין לְאַשְׁתְּדִלָּא
 בְּאוֹרֵייתָא דְּאִתְּמַר בָּהּ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים,
 וּבְפִקוּדִין דִּילָהּ דְּאֵינֹון אִיבָא דְּאֵילָנָא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ
 וְאָכַל וְחַי לְעוֹלָם, וְאִזְלִין בְּתַר אֵלִין דְּמַפְתִּי לֹון מִסְטָרָא
 דְּנַחֲשׁ הַקְּדָמוֹנִי, דְּאָמְרִי לֹון הַשְׁתְּדִלֹון בְּמֵלָאכִיָּא דְּמַמְנָן
 עַל כְּכַבֵּיָא וְשִׁמְשָׁא וְסִיְהָרָא, וְעַל אֵלִין דְּמַמְנָן עַל רוּחִין
 וְשַׁדִּין, לְמַהוּי כְּאֱלֹהִים יוֹדְעֵי טוֹב וְרָע, וְעַלֵּייהוּ (דף צו
 ע"א) אִתְּמַר, (עי' מ"ב כג, וירמיה מד), כֹּה אָמַר יְהוָה לְמַזְבְּחִים
 וְלְמַקְטָרִים לְכַכְּבִים וְלַמְזֹלוֹת וְלַשֶּׁמֶשׁ וְלַיָּרַח וְלְכָל צְבָא
 הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לֹא צִוִּיתִי, וְדָא אִיהוּ דְּמַנִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוא לאדם ומעין הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו
 וגומר, ובלעם חייבא בהאי הוה משתדל, ודור אנוש
 ודור המבול ודור הפלגה, וקודשא בריך הוא אעקר לון
 מעלמא דין ומעלמא דאתי, ודא איהו (בראשית ב יז) פי
 ביום אכלך ממנו מות תמות, מות בעלמא דין ותמות
 בעלמא דאתי, וחובא דא גרים חרבן בי מקדשא וגלות
 ישראל בין אומין דעלמא ואתקטילו מנייהו.

דכל חד הוה מזבח ומקטר, והו נחתין חיילין
 דלעילא, וכד הוה נביא מיסר לון, מה פתיב בהון
 (עי' ירמיה מד ה) ולא שמעו לקול נביא וחונה, ובמה הוה
 מיסר לון נביא, הוה אומר להון דיהון חזרין בתיובתא,
 ואי לאו ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא
 תתן את יבולה (דברים יא יז), ואיבון הו מוזלזלין ביה, והו
 אמרין אנן אומינן לאלין דממנן על מטרא, וכפינן
 להון לנחתא מטרא, וקודשא בריך הוא אחליף להון
 לממנן בשליחותיהו בגינייהו, וקטיל לון וחריב פי
 מקדשא בגינייהו, וגלו ישראל בין אומין דעלמא, ודא
 איהו חובא דאדם דגרם ליה חויא מיתה ליה ולא תתיה,
 דפתי לון בטהוא אילנא, הדא הוא דכתיב (בראשית ג ה) פי
 יודע אלהים וכו', ובגין דא מני קודשא בריך הוא
 לבר נש במה שהורשת התבונן אין לך עסק בנסתרות.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בַּמָּה הוּוּ נִחְתִּין אֵלֶיךָ חַיִּילִין, אָמַר
 לִי בְרִי מָה אַתְּ חָשִׁיב דִּהּוּוּ נִחְתִּין, וְדַאי הָא רִזָּא
 דְּאֵילְנָא דְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, דְּלָא עָתִיד קוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּוּ לְגַלְיָא לִי מְפּוֹרְסָם לְעֵלְמָא אֲלָא בִּינֵי חֲבַרְיָא,
 עַד דְּיִיתִי דְרָא דְמַלְכָּא מְשִׁיחָא, אָמַר לִי כִּיּוֹן דְּאִיהוּ
 אֲתַגְלִיא בִּינֵי חֲבַרְיָא מְאִי נִיהוּ, אָמַר לִי בְנִי, מִמְרָאָה
 מְתַנּוּ וּלְמַעְלָה הוּוּ טוֹב, מִמְרָאָה מְתַנּוּ וּלְמַטָּה הוּוּ
 רַע, נְבוּכַדְנֶצַּר הוּוּ יָדַע בֵּיהּ, וְהָכִי עָבִיד צִלְמָא דִּילֵיהּ,
 וּבֵיהּ אֲשֶׁתְּמוּדַע אֵילְנָא דְטוֹב וְרַע, הֲדָא הוּוּ דְכָתִיב
 (דְּנִיאל ב לב) רִישִׁיָּה דִּי דְהַב טָב, חֲדוּהִי וּדְרַעוּהִי דִּי כֶסֶף,
 עַד הָכָא הוּוּ מְסֻטְרָא דְטוֹב, וּבְגִין דָּא אָמַר דִּי דְהַב טָב,
 מִמְרָאָה מְתַנּוּ וּלְמַטָּה רַע, הֲדָא הוּוּ דְכָתִיב (שם) מֵעוּהִי
 וַיִּרְכַּתִּיהּ דִּי נַחַשׁ מְסֻטְרָא דְנַחַשׁ הַקְּדָמוֹנִי.

וּמַהֲאִי אֵילְנָא נִחְתִּין נִשְׁמַתִּין דְּעַרְב רַב דְּאֵינוֹן
 דְּעַרְבּוּבִיא דְטוֹב וְרַע, וְכַמָּה נִימִין תְּלִיין מַהֲאִי
 אֵילְנָא דְאֵינוֹן צְבָא הַשְּׁמַיִם, דִּי מִמֵּנָן עַל כְּכַבִּיא
 וּמְזֻלִי, וְכֻלְהוּ מְעוּרְבִין טוֹב וְרַע, וְהוּוּ עַנְפִּין תְּלִיין
 מַהֲאִי סְטְרָא וּמַהֲאִי סְטְרָא, אֵלֶיךָ מִמִּיתִין וְאֵלֶיךָ מְחִיין,
 אֵלֶיךָ שְׂדִים מְסֻטְרָא דְשְׁמָאֲלָא, וְאֵלֶיךָ מְלֶאכִים מְסֻטְרָא
 דִּימִינָא, וְהוּוּ יְדַעִין כָּל גְּוּוֹנִין דְּעַנְפִּין דְּאֵילְנָא דְאֵינוֹן
 מְזֻלוֹת וְכַכְבִּים, וְהוּוּ לְקַטִּין עֲשְׂבִין כְּגוּוֹנָא דְאֵלֶיךָ

גוונין, והוּו עבדין דיוקנין כפּוּם תּהוּא מְזַל דְהוּו בְעָאן
לְנַחְתָא לִיָה, כְּגוֹן טָלָה אוּ שוּר אוּ בְתוּלָה אוּ תְאוּמִים
דְאִיָהוּ צוּרַת אָדָם דּוּ פְרָצוּפִין, דְאִיָהִי דְיוֹקְנָא דְנוֹקְבָא,
אוּ סְרָטֵן אוּ אַרְיָה אוּ מְאֻזְנִים אוּ עֶקְרָב אוּ קֶשֶׁת אוּ גְדִי
אוּ דְלִי אוּ דָגִים, וְהוּו מְקַטְרִין לֹון בְּאֵלִין עֲשֻבִין בְּכָל
גְוֹון, לְכָל חַד כְּפּוּם גְוֹון דִּילִיָה לְעִילָא, וְהִכִי הוּו עֲבָדִין
דְיוֹקְנִין דְצוּרַת חֲמָה וּלְבָנָה וְשִבְעָה כְכָבִי לְכַת, וְהוּו
מְקַטְרִין לְכָל צוּרָה דְהוּו בְעָאן לְנַחְתָא לְעֶלְמָא, וּבְגִין
דָא אֲתִמַר עֲלִיָהוּ כַה אֲמַר יְהו"ה לְמְקַטְרִים וּלְמֻזְבְּחִים
לְכַכָּבִים וּלְמֻזְלוֹת וּלְשִמְשׁ אוּ לִירַח אוּ לְכָל צְבָא
הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לֹא צוּיָתִי.

אֲמַר לִיָה מְאִי לְמֻזְבְּחִים, אֲמַר לִיָה לְכָל דְיוֹקְנָא הוּו
עֲבָדִין, דְנִטְלִין בְעִירָן אוּ עוּפִין כְּפּוּם תּהוּא מְזַל,
וְהוּו דְבַחִין עֲלִיָהוּ, וְדָא אִיָהוּ לְמֻזְבְּחִים, וְהוּו נַחְתִין לֹון
וּמְמַלְלִין עֲמַהוּן וְהוּו עֲבָדִי רְעוּתֵהוּן, וְהוּו סְגָדִין לֹון
וְהִמְנִין בְּהוּן, אֲמַר לִיָה בְמְאִי הוּו נַחְתִין לֹון, אֲמַר לִיָה
בְרִי הוּו יְדַעִין כָּל שְמָהָן דְשְמָא מְפָרֵשׁ, וְהוּו מְשִבִיעִין
לֹון, וּלְבַתַר עָאֲלִין שְמָא מְפָרֵשׁ (דף צו ע"ב) בְּפוּמִיָהוּן דְאֵלִין
דְיוֹקְנִין וְהוּו מְמַלְלִין, וְדָא אִיָהוּ רְזָא דְקָרָא (ירמיה נא מד)
וְהוּצִאתִי אֶת בְּלַעֲו מִפִּיו, נְפִל שְמָא מְפָרֵשׁ וּמִיד נְפִלַת
צְלָמָא עַל אֲנְפוּהִי, אֲמַר לִיָה רַבִי אֲלַעְזָר וְכִי אֵיף הוּה

שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְלִיל בְּהוֹן, אָמַר לִיה בְּרִי עַל
 הָאִי אֲתַמַּר (שמות כ ז) לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 לַשּׁוֹא כִּי לֹא יִנָּקֶה וְכוּ', אָמַר לִיה וְכִי יִכִּיל בַּר נִשְׁ
 לְאוּלִיף שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַגְנָא, אָמַר לִיה
 אִין.

וּכְגֻוּנָא דָּא מָאן דְנִפְיֵיק מִרְשׁוֹת הַיְחִיד וְאֵעִיל בְּרְשׁוֹת
 הַרְבִּים, אוּ דְאִפְיֵיק זֶרַע מְנִיָּה מֵאוֹת בְּרִית
 קֹדֶשׁ וְאֵעִיל בְּרְשׁוֹת נּוּכְרָאָה, כְּאֵלוּ הָאִי נִטְע אֵילָנָא
 דְטוֹב וְרַע, וּבְגִין הָאִי בַר דְנִטְע בְּזוֹנָה אוּ שְׁפָחָה אוּ
 גוֹיָה אוּ נְדָה, אֲתַמַּר (שם ד) לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ פֶּסֶל, וְעַל
 בְּרִתָּא דְאֲתַעְבִּידַת בְּגֻוּנָא דָּא אֲתַקְרִיָּאת מִסְכָּה,
 וְעַלִּיָּהּ אֲתַמַּר (דברים כז טו) אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֶּסֶל
 וּמִסְכָּה וְגוֹמֵר, וְשֵׁם בְּפִתְרָה, מֵאִי בְּפִתְרָה בְּסִתְרוּ דְעֵלְמָא,
 וּבְגִין דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (שמות כ כג) לֹא תַעֲשׂוּן
 אֱלֹהִי כֶסֶף וְאֱלֹהִי זָהָב, וְהָכִי אוּקְמוּהוּ חֲבַרְיָא לֹא
 תַעֲשׂוּן אֲתִי כְדָמוֹת שְׁמַשִּׁי שְׁמַשְׁמִשִּׁין אוּתִי (נ"א לְפָנֵי)
 בְּמָרוֹם, לְצִיּוּרָא בְּפִתְרָה דִּילִי שׁוּם צִיּוּר אוּ דְמִיוֹן, דְכָל
 מָאן דְצִיּוּר לְעֵיל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּפִתְרָה (דאִיָּהּ)
 שְׂכִינְתִּיהָ, כְּלִילָא מַעֲשֵׁר סְפִירָאן), שׁוּם צִיּוּר וְצֵלָם וּדְמוֹת
 כְּגֻוּנָא דְמְצִיּוּרִין בְּשְׁמַשִּׁין דִּילִיָּהּ, נִשְׁמַתִּיהָ אֲתַלְבֶּשֶׁת
 בְּהָהוּא צֵלְמָא, כַּד נִפְקַת מֵהָאִי עֵלְמָא, קָלָא נִפְקַת

לְגַבְיָהּ לְצִלְמָא תּוֹקְדוֹן בְּנוֹרָא, וּבְגִין דָּא אָמַר קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא (ישעיה מ כה) וְאֵל מִי תְדַמְיוּנִי וְאִשׁוּהָ יֵאמֹר
 קְדוּשׁ, וְאֵל מִי תְדַמְיוּן א"ל וּמַה דְּמוּת תַּעֲרֹכוּ לוֹ (שם יח).
 וּבְרִי וְדָאֵי כָּל מָאן דְּנִפְיֵיק מִרְשׁוֹת הַרְבִּים וְאֵעִיל
 בְּרְשׁוֹת הַיְחִיד אוֹ מִרְשׁוֹת הַיְחִיד וְאֵעִיל בְּרְשׁוֹת
 הַרְבִּים, כְּאֵלוֹ עָרְב שְׂמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעִבּוּדָה
 זָרָה, וְעֵבִיד אֵילְנָא דְטוֹב וְרַע, וְדָא הוּא רְזָא דְהוּה נְפִיק
 בְּלָעוּ מִפִּיּוֹ, דְבִיָּה הוּה אָמַר צִלְמָא דְנְבוּכַדְנֶצַּר אֲנֹכִי
 יְהו"ה אֱלֹהֵי"ך, וּבְגִין דָּא לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְהו"ה
 אֱלֹהֵי"ך לְשׁוֹא, וְעֵתִיד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַעְקָרָא הַאֵי
 אֵילְנָא מִעֲלָמָא וּלְאוּקְדָא לִיָּה בְּגִיָּהֶנּוּם, הִדָּא הוּא
 דְכָתִיב (שם א לא) וְהָיָה הַחֶסֶן לְנִעְרָת וְגוֹמֵר.

אָמַר לִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר, אִם כֵּן אָסִיר לְעַמָּא לְאַשְׁתַּמְשָׂא
 בְּשׁוּם מְלָאךָ וְלֹא בְשֵׁמָא בְּעֲלָמָא בְּתַר דְאִית
 עֲרְבוּבִיָּא, אָמַר לִיָּה בְּרִי לֹאוּ הֲכִי, דְהָא אָמַר קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם (בראשית ב טו) מִכָּל יַעַץ הֶגֶן אָכּוֹל תֹּאכֵל,
 מִעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכֵל, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הַאֵי
 הוּה קָדָם דְחָאב, בְּתַר דְחָב וְנַחֲתִית מֵאַתְרִיָּה וְאַתְעָרְב
 בְּאֵילְנָא דְטוֹב וְרַע, אָמַר לִיָּה וְדָאֵי הֲכִי הוּא, וּבְזַמְנָא
 דִּישְׂרָאֵל אֵינוֹן בְּגִלוּתָא, כְּאֵלוֹ הוּוּ מְעוֹרְבִין בְּאֵילְנָא

דְּטוֹב וְרַע, וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהוּ קְדַמָּאִין, יִשְׂרָאֵל
 בְּגִלוּתָא עוֹבְדִין עֲבוּדָה זָרָה בְּטִהְרָה הֵם.
 אֲבָל אֵלִין דִּידְעִין אֵילְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיהוּ
 עֵץ הַחַיִּים, נְטוּעַ בְּגַן דִּילִיָּה דְאִיהִי שְׂכִינְתָא
 דִּילִיָּה, דְאִתְמַר בֵּהּ (תהלים ה ה) לֹא יִגּוּרְךָ רָע, יִכְלִין
 לְנַחְתָּא חֵילָא מִתְמָן לְגַבֵּי שְׂכִינְתִּיהָ בְּלֹא עֲרֻבוּבִיא כָּלֵל,
 בְּכָל פְּקוּדָא וּפְקוּדָא, אִיהוּ עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוּ
 נְטוּעַ בְּגַן בְּלֹא עֲרֻבוּבִיא כָּלֵל, וּבְגִין דָּא
 אָמַר לְמִינוּ, אֲבָל עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לָא אִתְמַר בֵּיהּ
 לְמִינוּ, אֲבָל מְעוּרָב מִין דְּלֹא בְּמִינִיהּ, וּבְגִינִיהּ אִתְמַר
 (ויקרא יט יט) שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע כְּלָאִים וְכוּ', שְׁעֻטְנֹו לֹא יַעֲלֶה
 עָלֶיךָ.

זְכָאָה אִיהוּ מָאן דְּסָלִיק אָמוּנָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 דְאִיהִי שְׂכִינְתִּיהּ כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר אַמִּירָן,
 בְּמַחְשְׁבַתָּא חֲדָא בְּרַעוּתָא חֲדָא בְּלֹא עֲרֻבוּבִיא כָּלֵל,
 דְּכָל סְפִירָה וְסְפִירָה נְטוּעָה בֵּיהּ, וְאִיהִי גַן דְּכֻלְהוּ סְפִירָן
 בֵּהּ אֵינּוּן חֵד, וְכָל חֵד עֵבִיד בֵּהּ פְּרִי לְמִינוּ, אִיהִי מִין
 דְּכָל חֵד וְחֵד לָא נִפְיֵק מִנִּיהּ זְרַעִין לְבָר, הָכִי צָרִיךְ בַּר
 נִשְׁ דְּלֹא אִפְיֵק זְרַעָא לְבָר מִבֵּת זוּגִיָּה, דְאִיהִי מִין דִּילִיָּה
 יְחוּדָא דִּילִיָּה, וּבִתְהוּא זְמָנָא דְצָרִיךְ בַּר נִשְׁ לִיְחֻדָּא
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּשְׂכִינְתִּיהּ, צָרִיךְ לְהַפְשִׁיט מִנִּיהּ כָּל

מחשבין דאינון קליפין, דאתמר בהון (משלי יט כא) רבות
מחשבות בלב איש, ולסלקא שכינתיה לגביה
במחשבתא חדא, הדא הוא דכתיב (שם) ועצת יהו"ה היא
תקום, פגוונא דבר נש דמתיחד בבת זוגיה, ואתפשט
מלבושוי למהוי עמה חד, הדא הוא דכתיב (בראשית ב כא)
והיו לבשר אחד, הכי צריך לאפשטא מניה כל מחשבין
אחרנין, בזמנא דמתיחד לקודשא בריך הוא בכל יומא
תרין זמנין, שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד.

תקונא שתין ושבע

(דף צח ע"א)

בראשית ברא אלהים דא מטטרו"ן, דברא ליה
קודשא בריך הוא קדמון וראשית לכל צבא
השמים דלתתא, ודא איהו אדם הקטן, דקודשא בריך
הוא עבד ליה בדיוקנא וציורא דלעילא בלא
ערבוביא, ועליה אתמר (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש
חיה למינה, ואיהו עץ פרי עושה פרי למינו (שם יא ז),
פגוונא דלעילא וי מאן דעביד ערבוביא לעילא
ולתתא, דהאי אילנא דערבוביא, ערבוביא מאילנא
דמותא, בגין דא אתקרי מטה, דאתהפך לנחש
לאלקאה ביה לחיביא, ומאן איהו דאפיך ליה קודשא

בְּרִיךְ הוּא דְשְׁלִיט עֲלֵיהּ וְהָא אוּקְמוּהָ.

אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא, כִּיּוֹן דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 הוּהוּ יַדַּע דְאֵילָנָא דָּא הוּהוּ עֲתִיד לְגַרְמָא מִיתָה
 לְאָדָם (וּלְכָל בְּרִיּוֹן דְעֲתִידִין לְמַהוּי אַבְתְּרִיה) אַמְאִי בְרָא לִיה
 לְאָדָם דְעֲתִיד לְמַחְטִי קַמִּיה, אָמַר לִיה בְּרִי דִיּוֹקְנָא
 דְלַעֲיִלָּא לָא הוּהוּ שְׁלִים עַד דְבְרָא לְאָדָם, דְהֲכִי הוּהוּ
 אָדָם דְלַעֲיִלָּא (כ"י לְגַבִּי אָדָם דְלַתְתָּא), כְּגוּוֹנָא דְנִשְׁמַתָּא
 לְגַבִּי גּוּפָא, וּכְמָה דְלָא אִית עוּבְדָּא לְנִשְׁמַתָּא בְּלָא
 גּוּפָא, הֲכִי הוּהוּ צְרִיךְ לְמַעְבַּד דִּיּוֹקְנָא לְתַתָּא לְאַפְקָא
 בֵּיה עוּבְדָּא, וְכָלָא כְּגוּוֹנָא (כְּעוּבְדָּא) דְלַעֲיִלָּא, אָדָם
 אִיהוּ לְחֻשְׁבֵּן זְעִיר דְחֲנוּ"ךְ תִּשְׁע נְקוּדִין, פְּעוּלָה דִּילִיה
 שְׂכִינְתָּא כְּלִילָא בְּכָל (מְכָל) אַתּוּוֹן דְאוּרִייתָא, וְכָלָא
 כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיִלָּא.

אָדָם דְלַעֲיִלָּא לָא הוּהוּ שְׁלִים בְּלָא נוּקְבָא, הֲדָא הוּא
 דְכְתִיב (שם ה ב) זָכַר וּנְקֵבָה בְּרָאם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֵם
 אָדָם, אָדָם דְכַר, וְאָדָם נוּקְבָא, וְכַד אַתְּבְרִי אָדָם
 דְלַתְתָּא דְאִיהוּ נוּקְבָא, הֲדָא הוּא דְכְתִיב (שם א כז) וַיִּבְרָא
 אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, אֲשֶׁתְּלִים דִּיּוֹקְנָא דְלַעֲיִלָּא,
 וְדָא אִיהוּ רְזָא כִּי לָא הִמְטִיר יְהו"ה אֱלֹהִים וְכו' (שם ב
 ה), וְאַמְאִי בְּגִין דְאָדָם אִין, וּבְגִין דָּא מוּכְרַח הוּהוּ אָדָם
 לְמַבְרִי לִיה, לְאַשְׁתְּלִים בֵּיה דִּיּוֹקְנָא דְלַעֲיִלָּא, וְנוּקְבָא

בְּהַאי אָדָם בַּהּ הָוָה חָד, הִנָּהּ הוּא דְכָתִיב (ישעיה נא ב) פִּי
אֶחָד קָרָאתִיו וְגוֹמֵר, וְדָא רִזָּא דְנִשְׁמַתָּא.

לְבַתֵּר אָמַר (בראשית ב יח) לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבַדּוֹ
אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ, דָּא גּוֹפָא דְאִיהוּ עֶבֶד
שְׁפַחָה כְּלִיל מְטוֹב וְרַע, בְּגִין לְמַהוּי לִיָּה אֲגָרָא
וְעוֹנָשָׂא, וּבְגִינָה אָמַר (דברים לו) רֵאֵה נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם
אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב אֶת הַמּוֹת וְאֶת הָרָע, וְאָמַר לִיָּה
וּבְחֵרְתָּ בְּחַיִּים, דָּאִם לָא יִהְבֵּה בִידֵיהּ, לָא הָוָה לִיָּה
אֲגָרָא וְעוֹנָשָׂא, וְהָוָה כְּבִעֵרָא, וְעַם כָּל דָּא אַחֲזִי
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לִיָּה, כָּל מַה דְאִירַע לִיָּה, אִם הָוָה
מְטָה כְּלָפִי חֶסֶד דֵּהוּא כְּלָפִי זְכוּ, אוֹ אִם הָוָה מְטָה בַּהּ
כְּלָפִי חוּבָא, דְאִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּעָא בְּמִיתָתִיהּ לָא
הָוָה אַחֲזִי לִיָּה תְרִין אֲוֶרְחִין דִּילִיָּה, דְאִינוּן מוֹת וְחַיִּים
בְּיַד לְשׁוֹן.

וְאַחֲזִי לִיָּה דְלָא הָוָה מְעַרְב טוֹב בְּרַע, דְאֶפְרִיש לִוְן
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כְּמַה דְאֶת אָמַר (בראשית א ד)
וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, וְרִזָּא דְמַלְאָה
וְהַבְדִּילָהּ הַפְּרֻכְתָּ לָכֶם (שמות כו לג), וְהָכִי עֶבֶד קוּדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא בְּגוֹפָא דְבַר נִשׁ טְרַפְשָׂא, דְאֶפְרִיש בֵּין דְרָגִין
דְאִלְנָא דְטוֹב, וּבֵין דְרָגִין דְאִלְנָא דְרַע, וּמְנִי לִוְן דְלָא

לְעֶרְבָא טוֹב עִם רָע, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (בראשית ב יז) וּמַעֲיָן
הַדְּעַת טוֹב וְרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְנִי
לִי לְאַסְתְּמָרָא מְנִיָּה, וּלְבַתֵּר אָמַר אִיהוּ (שם ג יב) הָאֵשָׁה
אֲשֶׁר נָתַת עִמָּדֵי וְגוֹמֵר.

אֲדַהְכִי הָא סָבָא חַד אֲזַדְמֵן לִיָּה, וְאָמַר רַבִּי רַבִּי, הָא
חֲזִינָא קָרָא דְאָמַר בְּאוּרִיִּיתָא (במדבר יט יד) אָדָם פִּי
יָמוֹת בְּאֵהֶל, וְהָא אוּרִיִּיתָא קָדָם דְאַתְבְּרִי עֲלֵמָא הֹוֹת,
וְחֲזִינָא דְעֲלֵמָא אֲקָדִים לְאָדָם, דְכָל עֲלֵמָא וְצָרְכוּי
אֲתְבְּרִיאוּ קָדָם דְאַתְבְּרִי אָדָם, אִי הֲכִי מְאִי תַקְנַתָּא אִית
הָכָא, אָמַר לִיָּה סָבָא וְהָא פְתִיב דְנִשְׁמַתִּין דְצַדִיקִיָּא
אֲתְבְּרִיאוּ קָדָם דְאַתְבְּרִי עֲלֵמָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (בראשית
א א) בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים וְלִית רֵאשִׁית אֱלֹא נִשְׁמָה,
דְאַתְמַר בֵּיה (משלי כ כז) נֵר יְהוָה נִשְׁמַת אָדָם, אִיָּהּ
נִשְׁמַתָּא דְאָדָם דְלַעֲיֵלָא, אֱלֹא אִית אָדָם וְאִית אָדָם,
אִית אָדָם דְאִיהוּ אָדָם דְנִשְׁמַתָּא, וְאִית אָדָם דְגוּפָא,
דְאַתְמַר בֵּיה (תהלים קמד ד) אָדָם לַהֲבֵל דָּמָה, וְעַלִּיה אֲתַמַּר
(במדבר יט יד) אָדָם פִּי יָמוֹת בְּאֵהֶל, וְעַלִּיה אֲתַמַּר (ירמיה יז ה)
אָרוּר הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר יִבְטַח (דף צח ע"ב) בְּאָדָם וְשֵׁם בְּשָׂר זְרוּעוֹ,
וְדָא סְמָא"ל אָדָם בְּלִיעַל אִישׁ אֹוֹן, וְאִית לִיָּה תְרִין
נוֹקְבִין בִּישִׁין, וְעַלִּיָּהוּ אֲתַמַּר (ויקרא כא יא) עַל כָּל נַפְשוֹת
מִת לֹא יָבֵא, לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יִטְמָא, וְלִית אָבִיו אֱלֹא

קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלִית אָמוּ אָלָא שְׂכִינְתָא, וְכִי לָא
 אֲתַמַּר בְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְשְׂכִינְתִּיהָ (ירמיה כג בט) הֵלֵא
 כֹּה דְבַרִי פֶּאֶשׁ נְאֻם יְהוָה, מָה אִישׁ אֵינוּ מְקַבֵּל טְמֵאָה
 הַכִּי אִיהוּ לָא מְקַבֵּל טְמֵאָה, אָמַר לִיה וְהָא פְּתִיב (במדבר
 יט כ) אֶת מְקֻדָּשׁ יְהוָה טְמֵא וְדָא שְׂכִינְתִּיהָ, אָמַר לִיה
 וְדָאֵי דְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתִּיהָ לָא מְקַבֵּל טוּמְאָה,
 אָבֵל כֹּל מָאן דְּסָאִיב אֲתַר דְּאִיהִי שְׂרִיא בֵּיהּ, אֲתַחֲשִׁיב
 לִיה כְּאֵלוּ עֶבֶד לִיה, וּבְגִין דָּא לְאָבִיו וּלְאָמוּ לָא
 יִטְמָא, וְלִית אָבִיו אָלָא קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלִית אָמוּ
 אָלָא שְׂכִינְתָא, וְדָא אִיהוּ רְזָא מָאן דְּאֵעִיל מְרֻשּׁוֹת
 הַרְבִּים לְרֻשּׁוֹת הַיְחִיד, וּבְגִין דָּא אָמַר (ויקרא כב לב) וְלֹא
 תַחֲלִלוּ אֶת שֵׁם קְדוֹשִׁי, וְדָא אֲדַנִּי, דְּאִיהוּ רֻשּׁוֹת הַיְחִיד
 דְּאִיהוּ יְהוָה יְחִידוֹ דְּעֵלְמָא, וְדָא אִיהוּ אָדָם.

(ובגין דָּא לְאָבִיו וּלְאָמוּ לָא יִטְמָא, וְדָא אִיהוּ רְזָא מָאן דְּאֵעִיל מְרֻשּׁוֹת
 הַרְבִּים לְרֻשּׁוֹת הַיְחִיד, וּבְגִין דָּא אָמַר) (במדבר יט יד) אָדָם פִּי
 יָמוֹת בְּאֶהֱלֵ, דָּא אָדָם בְּלֵיעֵל, וּמִסְטָרָא דָּא בַר נֶשׁ רֻשְׁעָ
 קְרוֹי מֵת מְעִיקְרָא מְקַמֵּי דְּאֲתַבְרִי עֵלְמָא, אָבֵל לָא
 אֲתַמַּר עַל אָדָם דְּאִיהוּ מִסְטָרָא דְּקוֹדֶשׁא, וְכִמְה טַפְשִׁין
 אֵינוּן בְּעֵלְמָא דְּאֲמַרִין הָא קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא גְזֹר עַל
 בַּר נֶשׁ דְּיָמוֹת, הֲדָא הוּא דְּכֹתִיב אָדָם פִּי יָמוֹת, וְאִיךְ
 אֲמַרִין דְּלֹא יְהֵא מִיתָה מִינֵיהּ, וְיִ לֹון דְּטַב לֹון דְּלֹא

אֶת־בְּרִיאוֹ בְּעֶלְמָא, דְּאֵלִין אֵינּוּן דְּשׁוּיִן לֹון, שׁוּיִן לְאָדָם
 דְּאֶתְקַרֵי יִשְׂרָאֵל וּלְאָדָם בְּלִיעֵל, וְאֶמְרִין כְּאָדָם טוֹב
 כְּחוּטָא כּוּלְהוֹן שׁוּיִן, יֵהִיו כְּמוּזָן לְפָנֵי רוּחַ אֵלִין חֵי־יֵבִיא
 דְּאֶמְרֵי הַכִּי, וּמְלֶאךָ יְהו"ה דּוֹחָה מִנֵּי־הוּ.

דְּאִית אָדָם דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל, וְאִית אָדָם דְּאִיהוּ מְלֶאךָ
 וְדָא מִטְטְרוּ"ן, וְאִית אָדָם בְּדִיוֹקְנָא דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא דְאִיהוּ אֲצִילוּתִיהּ, וְדָא יו"ד ה"א וַא"ו ה"א,
 וְלִית לֵיהּ בְּרִיאוּתָהּ וְיִצְיָרָה וְעֲשִׂיָה אֶלָּא אֲצִילוּתָא, וּבְאֶתְרֵ
 דָּא לִית חֲטָא וְלָא מוֹת, הֲדָא הוּא דְכֶתִיב (תהלים ה ה) לֹא
 יִגְוֹרֵךְ רָע, וְעַל הַאִי אָדָם בְּלִיעֵל מִנֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 דְּלֹא לְמִיכַל מִנֵּיהּ, וּדְלֹא לְעֶרְבָא לֵיהּ עִם טוֹב, דְּהַאִי
 אִיהוּ כְּמָאן דְּעָרִיב כְּסָפָא עִם עוֹפְרָת, וְדָא גְרִים
 בְּלִבּוּלָא בְּפַמְלִיָּא דְלְעִילָא, וְעָרַב חֲשׂוּכָא בְּנַהוּרָא מַה
 דְּאֶפְרִישׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמַה דְּאֶתְ אָמַר (בראשית א ד)

וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ.

וְלֹא עוּד אֶלָּא מָאן דְּאֶעִיל זְרַעִיהּ בְּנִדְהָ אוּ שְׂפַחָה אוּ
 גוּיָה אוּ זוּנָה, כְּאֵלוּ מְעָרַב מַה דְּאֶפְרִישׁ קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, דְּכֶתִיב (שם ו) וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין מַיִם לְמַיִם,
 דְּאֵינּוּן מֵי נְדָה לְמֵי דְכִיָּא, דְּדָא אָסוּר וְדָא מוּתָר, וְדָא
 כְּשׁוּר וְדָא פְּסוּל, דָּא טוּמְאָה וְדָא טְהוּרָה, אֵלִין אֵינּוּן

שִׁית סְדְרִין דְּאִתְיְהִיבַת (בְּהוֹן מְשֻׁנָּה) (ס"א לְמִשָּׁה), לְאִפְרָשָׁא
 בֵּין טוֹב לְרַע, דְּעָרַב לֹון אָדָם וְדְרִין דְּאִתּוּ אֲבַתְרִיהּ.

תְּקוּנַת תְּמַנְיָא וְשִׁתִּין

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, מֵאֵי אֱלֹהִים, לְהַטְתְּחָרַב

הַמְתַּהֲפֶכֶת לְשִׁמּוֹר אֶת דְּרָךְ עֵץ הַחַיִּים (בראשית

ג כד), מִטָּה הָאֱלֹהִים וְדַאי, וְדָא מִטְטְרוּן, וְהָא

אוּקְיָמְנָא לִיה דְּאִתְהַפֵּךְ מְדִינָא לְרַחֲמֵי, וּבִיה אֲשִׁתְּנִיו

(נ"א אֲשִׁתְּכֹהוּ) כָּל דְּיִוְקְנִין דְּלֹא דָמוּ דָא לְדָא, כַּד אִתְהַפֵּךְ

מִימִינָא לְשִׁמְאָלָא אַחְזִי פְרָצוּפָא דְשׁוֹר, וְכַד אִתְהַפֵּךְ

מְשִׁמְאָלָא לִימִינָא אַחְזִי פְרָצוּפָא דְאַרְיָה, וְכַד אִתְהַפֵּךְ

מִתְרוּיָהוּ לְמַעְרַב אַחְזִיר אַנְפּוּי וְאִתְהַפֵּךְ לְנִשְׁר (נ"א

לְאָדָם), וְכַד אִתְהַפֵּךְ מִתְרוּיָהוּ לְמִזְרַח דְּאִיהוּ

בְּאַמְצָעִיתָא אִתְהַפֵּךְ לְאָדָם (נ"א לְנִשְׁר), מְלִמְטָה לְנִשְׁר,

לִית דְּיִוְקְנָא בְּעֶלְמָא דְּלֹא אֲשִׁתְּמוּדַע בֵּיהּ.

תְּרִין עֶשֶׂר מְזֻלוֹת אִתְחַזְיִין בֵּיהּ, וְכָל דְּיִוְקְנִין

דְּמְלֶאכְיָא וְדְיִוְקְנִין דְּנִשְׁמָתִין וְדְיִוְקְנִין דְּכָל מַה

דְּאִתְבְּרִי בְּשִׁמְיָא וּבְאַרְעָא, (לֹאוּ אִיהוּ דְּיִוְקְנָא דְּאָדָם שְׁלִים

בְּכָל תְּקוּנִין, אֶלָּא אִם הוּא) (נ"א כְּלֹא הוּא) כְּלִיל בְּשִׁמְיָא

וְאַרְעָא וְשִׁמְשָׁא וְסִיְהָרָא וְכַכְבֵּיָא וּמְזֻלֵּיָא וְכַרְסֵיָא

וּמְלֶאכְיָא וְגַן עֵדֶן וְגִיְהֵנָם, מִסְטְרָא דְּתְרוּיָהוּ אִתְיְהִיב

יִצְרֵה הַטּוֹב וְיִצְרֵה הָרָע, גַּן עֵדֶן מִצָּא אֵשֶׁה מִצָּא טוֹב (משלי
 יח כב), גִּיהֶנֶם וּמוֹצָא אֲנִי מִרַמְמוֹת אֶת הָאִשָּׁה (קהלת ז בו),
 וְתִרְוִייהוּ בְּלִבָּא, לֵב חָכָם לִימִינוּ, וְלֵב כָּסִיל לְשִׁמְאֵלוֹ

• (שם י ב)